

Ivan Bauer
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

Neda Bauer
Škola za strane jezike Sova, Zagreb

PRIJEDLOŽNA DOPUNA IMENICA, PRIDJEVA I GLAGOLA U ENGLESKOM I HRVATSKOM JEZIKU: ISTRAŽIVANJE INTERFERENCIJE HRVATSKOGA

Izvorni znanstveni članak
UDK 811.111'367.633:811.163.42:81'246.2:371.3

Primljen 21. 3. 2000.
Prihvaćen 12. 5. 2000.

Na osnovi kontrastivnog prikaza prijedložnih dopuna imenica, pridjeva i glagola u engleskom i hrvatskom jeziku predviđa se i istražuje pojava interferencije hrvatskoga u upotrebi engleskih prijedloga. U tu je svrhu tijekom 1999. godine testirano 106 polaznika naprednih tečajeva engleskog jezika u jednoj od zagrebačkih škola stranih jezika. Rezultati testiranja pokazuju da je interferencija hrvatskoga glavni čimbenik u generiranju pogrešaka u upotrebi engleskih prijedloga. Relativno visok postotak pogrešaka upućuje na zaključak da bi u nastavi engleskoga u hrvatskim školama valjalo posvetiti više pozornosti engleskim prijedložnim dopunama imenica, pridjeva i glagola, posebice onim dopunama u kojima engleski prijedlog nije u semantičkom smislu ekvivalent hrvatskoga.

Ključne riječi: jezična interferencija, engleski jezik, hrvatski jezik, kontrastivni prikaz, prijedložne dopune

UVOD

Ovaj je rad posvećen prijedložnoj dopuni imenica, pridjeva i glagola u engleskom i hrvatskom jeziku te istraživanju pojave interferencije materinskog jezika hrvatskih govornika na planu upotrebe engleskih prijedloga. Jezičnu interferenciju ovdje ćemo definirati kao onaj oblik međusobnog utjecaja dvaju jezičnih sustava u kojem dolazi do odstupanja od norme stranog jezika pod utjecajem materinskog jezika. Pojave o kojima će biti riječi karakterizira prenošenje određenih jezičnih obilježja iz sustava jezika davaoca u jezik primalac, u sredini u kojoj je jezik davalac službeni i materinski jezik nacije, a jezik primalac strani jezik (Filipović, 1986). Kontrastivni prikaz prijedložnih dopuna dvaju jezičnih sustava poslužio je kao osnova za izradu testa kojim je testirana skupina ispitanika kako bi se istražila pojava interferencije. U ovom istraživanju zanima nas izravna interferencija koja se manifestira neposrednim prijenosom prijedložnog elementa iz hrvatskoga u engleski jezik pod utjecajem semantike prijedloga u materinskom jeziku ispitanika (Bauer, 1986).

KONTRASTIVNI PRIKAZ

Kontrastivnim prikazom obuhvaćeni su engleska fraza koja se sastoji od dominantne, upravne riječi i prijedložne dopune, s jedne strane, te hrvatski ekvivalenti takvih konstrukcija, s druge strane. Tri su kombinacije upravne riječi i prijedloga za ovaj prikaz relevantne, naime:

I. imenica + prijedlog, II. pridjev + prijedlog i III. glagol + prijedlog, a karakterizira ih strogo ograničeni izbor prijedloga. Izbor prijedloga u takvim dopunama ovisi, dakle, o upravnoj riječi, koja mu prethodi, uz napomenu da njegov izbor može dodatno odrediti i riječ koja slijedi iza njega. Valja, međutim, naglasiti da se ovaj rad ne bavi onim vrstama prijedložne fraze u kojima je prijedlog neovisan o riječi koja mu prethodi, a određuju ga samo riječi koje slijede iza njega, npr., *at ten o'clock*, *u deset sati*, *on Monday*, *u ponedjeljak*, *in a hurry*, *u žurbi*.

U hrvatskom jeziku dva su osnovna ekvivalenta engleske prijedložne fraze kao dopune imenice, pridjeva i glagola. To su hrvatska prijedložna dopuna (npr. Tom is *crazy about* her sister, Tom je *lud za* njezinom sestrom) i hrvatska besprijedložna dopuna (npr. They are *conscious of* Helen's responsibility, *Svjesni* su Helenine odgovornosti). U ovom nas radu zanima hrvatska prijedložna dopuna kao ekvivalent engleske prijedložne dopune.

1. Prijedložna dopuna imenice

- 1.1. U hrvatskoj prijedložnoj dopuni hrvatski je prijedlog u semantičkom smislu ekvivalent engleskoga prijedloga, npr. Have you any *confidence* in these newspaper reports? Imate li *povjerenja* u ove novinske izvještaje?
- 1.2. Hrvatski prijedlog nije u semantičkom smislu ekvivalent engleskog prijedloga, npr. Jim was President's *adviser on* foreign affairs, Jim je bio predsjednikov *savjetnik za* vanjske poslove.

2. Prijedložna dopuna pridjeva

- 2.1. Hrvatski je prijedlog u semantičkom smislu ekvivalent engleskog prijedloga, npr. His clothes were not *suitable for* the occasion, Njegova odjeća nije bila *prikladna za* tu prigodu.
- 2.2. Hrvatski prijedlog nije semantički ekvivalent engleskog prijedloga, npr. Bill is *proud of* his children, Bill je *ponosan na* svoju djecu.

3. Prijedložna dopuna glagola¹

- 3.1. Hrvatski prijedlog semantički je ekvivalent engleskoga prijedloga, npr. I *believe in* that man, *Vjerujem u* tog čovjeka.
- 3.2. Hrvatski prijedlog nije ekvivalent engleskoga prijedloga, npr. It all *depends on* your brother, To sve *ovisi o* vašem bratu.

Izravna interferencija materinskog jezika hrvatskih govornika na planu odabira engleskih prijedložnih oblika može se očekivati u okviru odjeljaka 1.2, 2.2. i 3.2, naime, u onim slučajevima kad je ekvivalent engleske prijedložne dopune imenice, pridjeva i glagola hrvatska prijedložna dopuna, ali hrvatski prijedlog nije u semantičkom smislu ekvivalent engleskog prijedloga. U takvim primjerima postoji mogućnost da hrvatski govornici, zavedeni semantikom hrvatskoga prijedloga, upotrijebe engleski prijedlog koji je semantički ekvivalent hrvatskoga. Primjerice: Bill is *proud on* his children prema hrvatskome Bill je *ponosan na* svoju djecu, umjesto Bill is *proud of* his children.²

¹ Predmetom ovog članka nisu engleski tzv. frazni glagoli (phrasal verbs), u kojima dopuna s glagolom tvori novu semantičku cjelinu, mijenjajući osnovno značenje glagola (npr. *give*, 'dati', *give in*, 'popustiti', *give up*, 'odustati' itd.).

² Neizravna interferencija u upotrebi prijedloga manifestirala bi se, primjerice, zanemarivanjem obvezne upotrebe prijedloga u engleskom pod utjecajem hrvatskoga (npr. Don't *listen him*, Nemoj *ga slušati*, umjesto Don't *listen to him*).

TESTIRANJE

Kako bismo istražili pojavu izravne interferencije, tijekom 1999. testirali smo 106 polaznika naprednih tečajeva engleskog jezika u jednoj od zagrebačkih škola stranih jezika. Svi su ispitanici učenici srednjoškolske dobi, a engleski su kao strani jezik učili najmanje sedam godina. Svim je ispitanicima materinski jezik hrvatski.

Pojave navedene u odjeljcima 1.2, 2.2. i 3.2. poslužile su kao osnova za izbor rečenica za tekst testa. Test čine tri skupine rečenica koje su grupirane prema vrsti dopune na sljedeći način: I. imenica + prijedlog, II. pridjev + prijedlog i III. glagol + prijedlog. U svakoj se skupini nalazi deset engleskih rečenica i njihov prijevod na hrvatski. U tekstu testa u lijevoj se koloni nalaze hrvatske, a u desnoj engleske rečenice. U svakoj se engleskoj rečenici testira uporaba jednog prijedloga.³ Zadatak je ispitanika bio da na prazno mjesto u tekstu engleske rečenice upišu engleski prijedlog, npr.

I. 5. Otac mi je poslao ček na 50 dolara. My Dad sent me a cheque _____ 50 dollars.

II. 3. Tom je lud za njezinom sestrom. Tom is crazy _____ her sister.

III. 3. To sve ovisi o vašem bratu. It all depends _____ your brother.

Slijedi tekst testa. Za razliku od izvornog teksta, ovdje su, kurzivom, navedeni i traženi engleski prijedlozi.

I. 1. Još nisam dobio odgovor na svoje pismo.	I still haven't received a reply <i>to</i> my letter.
2. Most u izgradnji bit će vrlo dug.	The bridge <i>under</i> construction will be very long.
3. Stručnjaka za geodeziju su doveli iz Sjedinjenih Država.	An expert <i>in</i> geodesy was brought from the States. ³
4. Imaš li ključ od stražnjih vrata?	Have you got the key <i>to</i> the back door?
5. Otac mi je poslao ček na 50 dolara.	My Dad sent me a cheque <i>for</i> 50 dollars.
6. Ovo je cesta za Lincoln.	This is the road <i>to</i> Lincoln.
7. Je li bila velika šteta na vašem automobilu?	Was there much damage <i>to</i> your car?
8. On je sramota za svoju obitelj.	He is a disgrace <i>to</i> his family.
9. Počinili su agresiju na Ruandu.	They committed aggression <i>against</i> Rwanda.
10. Jim je bio predsjednikov savjetnik za vanjske poslove.	Jim was President's adviser <i>on</i> foreign affairs.
II. 1. Firenca je poznata po svojem umjetničkom blagu.	Florence is famous <i>for</i> its art treasures.
2. Jane je alergična na prašinu.	Jane is allergic <i>to</i> dust.
3. Tom je lud za njezinom sestrom.	Tom is crazy <i>about</i> her sister.
4. Bio je ljut na svog susjeda.	He was angry <i>at/with</i> his neighbour.
5. Njegova je žena bolesna od tropske bolesti.	His wife is ill <i>with</i> a tropical disease.
6. Zašto si ti uvijek tako ljubomorna na druge ljude?	Why are you always so jealous <i>of</i> other people?
7. Linda je udata za Amerikanca.	Linda is married <i>to</i> an American.
8. Romeo je bio lud od bola.	Romeo was mad <i>with</i> pain.
9. Ona je vrlo popularna kod mladeži.	She is very popular <i>with</i> teenagers.
10. Bill je ponosan na svoju djecu.	Bill is proud <i>of</i> his children.
III.1. Frank me podsjeća na mog bratića.	Frank reminds me <i>of</i> my cousin.
2. Tri studenta su optužena za varanje na ispitu.	Three students were accused <i>of</i> cheating in the examination. ³

³ Rečenice I. 3 i III. 2 sadrže dva prijedloga. Međutim, dopune *brought from the States* u rečenici I. 3 te *cheating in the examination* u rečenici III. 2 nismo pri ocjenjivanju uzeli u obzir, jer riječi *brought* i *cheating* ne karakterizira ograničeni izbor prijedloga.

3. To sve ovisi o vašem bratu.	It all depends <i>on</i> your brother.
4. Henry ne mari za druge ljude.	Henry doesn't care <i>about</i> other people.
5. Jesi li u zadnje vrijeme bio pozvan na kakvu zabavu?	Have you been invited <i>to</i> any party recently?
6. Dvojicu muškaraca su uhitili i optužili za razbojstvo.	Two men were arrested and charged <i>with</i> robbery.
7. Moja sestra se liječi od upale pluća.	My sister is being treated <i>for</i> pneumonia.
8. Jesi li čuo za potres?	Have you heard <i>about</i> the earthquake?
9. Počela je vikati na mene.	She started shouting <i>at</i> me.
10. Mogu li vas zainteresirati za taj projekt?	Could I interest you <i>in</i> this project?

ANALIZA POGREŠAKA

U 30 rečenica testa testirano je ukupno 30 prijedložnih dopuna. U sklopu tih dopuna sedam hrvatskih prijedloga: *kod, na, o, od, po, u, za* zahtijeva – već prema vrsti dopune – jedan od ovih deset engleskih prijedloga: *about, against, at, for, in, of, on, to, under, with*. Istražujući uzroke pogrešaka, posebno nas je zanimala učestalost pogrešaka u upotrebi pojedinih prijedloga. Imajući na umu ukupan broj od 106 ispitanika, sva smo odstupanja podijelili u četiri skupine: pogreške koje je počinilo (1) između 10 % i 25 % ispitanika, (2) između 26 % i 50 % ispitanika, (3) između 51 % i 75 % ispitanika i (4) više od 76 % ispitanika. U tabličnim prikazima koji slijede (tablice 1, 2, 3 i 4) u kolonama su navedeni: (a) brojana oznaka rečenice u testu, (b) hrvatski prijedlog, (c) engleska rečenica s traženim prijedlogom, (d) pogrešan engleski prijedlog, (e) i (f) broj i postotak ispitanika koji su upisali pogrešan prijedlog.

Tablica 1. Pogreške koje je učinilo između 10 % i 25 % ispitanika

	a	b	c	d	e	f
I.	3.	<i>za</i>	An expert <i>in</i> geodesy was brought from the States.	<i>of</i>	17	16 %
	4.	<i>od</i>	Have you got the key <i>to</i> the back door?	<i>for</i>	14	13 %
	4.	<i>od</i>	Have you got the key <i>to</i> the back door?	<i>from</i>	21	20 %
	10.	<i>za</i>	Jim was President's adviser <i>on</i> foreign affairs.	<i>in</i>	14	13 %
II.	1.	<i>po</i>	Florence is famous <i>for</i> its art treasures.	<i>of</i>	17	16 %
	6.	<i>na</i>	Why are you always so jealous <i>of</i> other people?	<i>at</i>	21	20 %
	6.	<i>na</i>	Why are you always so jealous <i>of</i> other people?	<i>ON</i>	26	25 %
	7.	<i>za</i>	Linda is married <i>to</i> an American.	<i>FOR</i>	24	23 %
	8.	<i>od</i>	Romeo was mad <i>with</i> pain.	<i>from</i>	21	20 %
	10.	<i>na</i>	Bill is proud <i>of</i> his children.	<i>ON</i>	20	19 %
III.	5.	<i>na</i>	Have you been invited <i>to</i> any party recently?	<i>at</i>	12	11 %
	6.	<i>za</i>	Two men were arrested and charged <i>with</i> robbery.	<i>of</i>	23	22 %
	9.	<i>na</i>	She started shouting <i>at</i> me.	<i>ON</i>	18	17 %

Tablica 2. Pogreške koje je učinilo između 26 % i 50 % ispitanika

	a	b	c	d	e	f
I.	1.	<i>na</i>	I still haven't received a reply <i>to</i> my letter.	<i>ON</i>	37	35 %
	3.	<i>za</i>	An expert <i>in</i> geodesy was brought from the States.	<i>FOR</i>	37	35 %
	4.	<i>od</i>	Have you got the key <i>to</i> the back door?	<i>OF</i>	44	41 %
	5.	<i>na</i>	My Dad sent me a cheque <i>for</i> 50 dollars.	<i>ON</i>	51	48 %
	6.	<i>za</i>	This is the road <i>to</i> Lincoln.	<i>FOR</i>	33	31 %
II.	2.	<i>na</i>	Jane is allergic <i>to</i> dust.	<i>ON</i>	32	30 %

	3.	za	Tom is crazy <i>about</i> her sister.	<i>FOR</i>	30	28 %
	4.	na	He was angry <i>at/with</i> his neighbour.	<i>ON</i>	39	37 %
	5.	od	His wife is ill <i>with</i> a tropical disease.	<i>from</i>	44	41 %
	5.	od	His wife is ill <i>with</i> a tropical disease.	<i>OF</i>	43	41 %
	9.	kod	She is very popular <i>with</i> teenagers.	<i>at</i>	35	33 %
III.	1.	na	Frank reminds me <i>of</i> my cousin.	<i>ON</i>	41	39 %
	2.	za	3 students were accused <i>of</i> cheating in the examination.	<i>FOR</i>	35	33 %
	4.	za	Henry doesn't care <i>about</i> other people.	<i>FOR</i>	39	37 %
	7.	od	My sister is being treated <i>for</i> pneumonia.	<i>from</i>	37	35 %
	7.	od	My sister is being treated <i>for</i> pneumonia.	<i>OF</i>	39	37 %
	8.	za	Have you heard <i>about</i> the earthquake?	<i>FOR</i>	39	37 %
	10.	za	Could I interest you <i>in</i> this project?	<i>FOR</i>	34	32 %

Tablica 3. Pogreške koje je učinilo između 51 % i 75 % ispitanika

	a	b	c	d	e	f
I.	2.	u	The bridge <i>under</i> construction will be very long.	<i>IN</i>	73	69 %
	8.	za	He is a disgrace <i>to</i> his family.	<i>FOR</i>	63	59 %
	9.	na	They committed aggression <i>against</i> Rwanda.	<i>ON</i>	78	74 %
	10.	za	Jim was President's adviser <i>on</i> foreign affairs.	<i>FOR</i>	79	75 %
II.	8.	od	Romeo was mad <i>with</i> pain.	<i>OF</i>	61	58 %
III.	6.	za	Two men were arrested and charged <i>with</i> robbery.	<i>FOR</i>	66	62 %

Tablica 4. Pogreške koje je učinilo više od 76 % ispitanika

	a	b	c	d	e	f
I.	7.	na	Was there much damage <i>to</i> your car?	<i>ON</i>	84	79 %

Engleski prijedlozi koji su očiti primjer izravnog utjecaja semantike hrvatskih prijedloga ispisani su velikim slovima. Na osnovi navedenih tabličnih prikaza uočiti ćemo sljedeće: kako raste broj ispitanika koji su pogriješili, tako raste i broj pogrešaka kojima je uzrokom izravna interferencija hrvatskoga (tablica 5).

Tablica 5. Odnos postotka ispitanika koji su pogriješili i interferencije

Postotak ispitanika	Interferencija kao uzrok pogrešaka
10 % – 25 %	31 %
26 % – 50 %	83 %
51 % – 75 %	100 %
76 % +	100 %

Promatramo li pak međusobne odnose prijedložnih dopuna imenica, pridjeva i glagola u pogledu broja pogrešaka, primijetiti ćemo da je od sedam rečenica u kojima je pogreške počinilo više od 50 % ispitanika (tablice 3 i 4) pet rečenica s prijedložnom dopunom imenica, a po jedna rečenica s prijedložnom dopunom pridjeva i glagola.

Tablica 6 daje poredak 15 rečenica u kojima se najviše griješilo. U prvih devet rečenica pogreške je učinilo više od tri četvrtine ispitanika, a u preostalih šest više od polovice. Stupci pokazuju: (a) brojčanu oznaku rečenice u testu, (b) hrvatski prijedlog, (c) englesku rečenicu s traženim prijedlogom, (d) broj ispitanika koji su odabrali pogrešan prijedlog ili ostavili prazno mjesto za upis prijedloga (brojka u zagradi) te (e) postotak ispitanika koji su dali pogrešan odgovor.

Ovdje je također evidentno da prevladavaju rečenice s prijedložnom dopunom imenica: devet je rečenica s tom prijedložnom dopunom prema četiri rečenice s prijedložnom dopunom pridjeva i dvije rečenice s prijedložnom dopunom glagola.

Tablica 6. Petnaest rečenica u kojima se najviše griješilo

a	b	c	d	e
1.	I. 10.	za	Jim was President's adviser <i>on</i> foreign affairs.	101 (1) 95 %
2.	I. 9.	na	They committed aggression <i>against</i> Rwanda.	98 (2) 92 %
3.	II. 5.	od	His wife is ill <i>with</i> a tropical disease.	93 (4) 88 %
4.	II. 8.	od	Romeo was mad <i>with</i> pain.	93 (0) 88 %
5.	III. 6.	za	Two men were arrested and charged <i>with</i> robbery.	93 (0) 84 %
6.	I. 7.	na	Was there much damage <i>to</i> your car?	87 (1) 82 %
7.	I. 2.	u	The bridge <i>under</i> construction will be very long.	85 (1) 80 %
8.	III. 7.	od	My sister is being treated <i>for</i> pneumonia.	84 (1) 79 %
9.	I. 4.	od	Have you got the key <i>to</i> the back door?	81 (0) 76 %
10.	I. 8.	za	He is a disgrace <i>to</i> his family.	74 (0) 70 %
11.	I. 5.	na	My Dad sent me a cheque <i>for</i> 50 dollars.	67 (5) 63 %
12.	I. 3.	za	An expert <i>in</i> geodesy was brought from the States.	63 (0) 59 %
13.	II. 6.	na	Why are you always so jealous <i>of</i> other people?	62 (0) 58 %
14.	II. 9.	kod	She is very popular <i>with</i> teenagers.	54 (6) 51 %
15.	I. 1.	na	I still haven't received a reply <i>to</i> my letter.	54 (0) 51 %

Tablica 7 pokazuje koji se pogrešni engleski prijedlozi pojavljuju u ovih 15 rečenica. U stupcima su navedeni: (a) brojevana oznaka rečenice u testu, (b) hrvatski prijedlog, (c) ispravan engleski prijedlog te (d) do (j) pogrešni prijedlozi, uz naznaku broja ispitanika.

Velikim su slovima ispisani oni engleski prijedlozi odabir kojih je izravno uvjetovan semantikom hrvatskih prijedloga. Analiziramo li stupac (d) ove tablice, s najvećim brojem pogrešaka, primijetiti ćemo da je u 13 od ukupno 15 rečenica upravo izravna interferencija uzrokom najvećeg broja pogrešaka. Većina je ispitanika odabirala one engleske prijedloge

Tablica 7. Pregled pogrešnih engleskih prijedloga

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
I. 10	za	on	FOR 79	in 14	of 6	at 1			
I. 9	na	against	ON 78	to 8	at 6	in 4			
II. 5	od	with	from 44	OF 43	off 1	to 1			
II. 8	od	with	OF 61	from 21	in 6	by 2	about 1	because of 1	to 1
III. 6	za	with	FOR 66	of 23	about 1	by 1	during 1	to 1	
I. 7	na	to	ON 84	in 1	of 1				
I. 2	u	under	IN 73	on 5	at 2	of 2	during 1	with 1	
III. 7	od	for	OF 39	from 37	with 3	off 2	after 1	against 1	
I. 4	od	to	OF 44	from 21	for 14	in 1	off 1		
I. 8	za	to	FOR 63	of 9	in 1	with 1			
I. 5	na	for	ON 51	of 8	at 1	to 1	with 1		
I. 3	za	in	FOR 37	of 17	at 6	on 3			
II. 6	na	of	ON 26	at 21	about 5	to 5	with 3	in 1	off 1
II. 9	kod	with	at 35	by 8	in 2	around 1	between 1	round 1	
I. 1	na	to	ON 37	for 7	of 7	at 3			

koji su neosporno izravni prijevodni ekvivalenti hrvatskih prijedloga, prema modelu *for* = *za*, *in* = *u*, *of* = *od*, *on* = *na*. O tome svjedoči i sedam rečenica s najvećim brojem pogrešnih upotreba određenog prijedloga (više od 50 % ispitanika). Tri su rečenice s prijedlogom *for*, upotrijebljenim pod utjecajem prijedloga *za*: Jim was President's adviser *for* foreign affairs,

umjesto *adviser on* (79 ispitanika), *Two men were arrested and charged for robbery*, umjesto *charged with* (66 ispitanika) te *He is a disgrace for his family*, umjesto *disgrace to* (63 ispitanika). Dvije su rečenice s prijedlogom *on*, odabranim pod utjecajem prijedloga *na*: *Was there much damage on your car?*, umjesto *damage to* (84 ispitanika) i *They committed aggression on Rwanda*, umjesto *aggression against* (78 ispitanika). Jedna je rečenica s prijedlogom *in*, što svjedoči o utjecaju prijedloga *u*: *The bridge in construction will be very long*, umjesto *bridge under* (73 ispitanika). I, naposljetku, jedna je rečenica s prijedlogom *of*, odabranim prema modelu *od = of*: *Romeo was mad of pain*, umjesto *mad with* (61 ispitanik). Valja napomenuti da su u posljednjim dvjema rečenicama prijedlozi *under* i *with* dodatno određeni i imenicama *construction (under construction)*, odnosno *pain (with pain)*.

Sudeći prema zastupljenosti prijedloga *from* u stupcima (d) i (e), taj je prijedlog uz prijedlog *of* najčešći ekvivalent prijedloga *od*. Jedan je broj ispitanika sustavno povezivao prijedlog *od* s prijedlogom *from*, i to u četiri rečenice, ukupno 123 puta. Pogrešna upotreba prijedloga *from*, npr. u rečenici *His wife is ill from a tropical disease* mogla bi također biti rezultat izravne interferencije, premda to ovdje nije tako očito kao u primjeru prijedloga *for, in, of i on*. Hrvatski govornici, naime, u većini slučajeva izravno povezuju prijedlog *from* ne samo s prijedlogom *od* već i s prijedlogom *iz*. U određenom smislu iznenađuje broj ispitanika koji su odabrali prijedlog *at* kao istoznačan s prijedlogom *kod* (stupac d) u rečenici *She is very popular at teenagers* (35 ispitanika) i s prijedlogom *na* (stupac e) u rečenici *Why are you always so jealous at other people?* (21 ispitanik). Ostali prijedlozi, navedeni u stupcima (e) do (j), mnogo su manje zastupljeni, a rezultat su ili odabira pod utjecajem hrvatskoga (npr. *Have you got the key for the back door?*), ili ispitanikova nagađanja (npr. *She is very popular by teenagers.*), ili, možda, sasvim slučajnog izbora (npr. *The bridge of construction will be very long*).

Kako nam to pokazuju tablice 3, 4 i 6, najveći je broj ispitanika griješio u okviru prijedložnih dopuna imenica, nešto je manje problema bilo s prijedložnim dopunama pridjeva, dok se u prijedložnim dopunama glagola najmanje griješilo. Na primjer, u rečenici III. 3, *It all depends on your brother*, osam ispitanika upotrijebilo je prijedlog *of*, šest ispitanika prijedlog *about*, a 92 ispitanika upotrijebila su prijedlog *on*. U rečenici III. 9, *She started shouting at me*, 18 ispitanika upotrijebilo je prijedlog *on*, a 88 ispitanika odabralo je prijedlog *at*. U rečenici III. 5, *Have you been invited to any party recently*, 12 ispitanika upotrijebilo je prijedlog *at*, sedam ispitanika prijedlog *on*, jedan ispitanik prijedlog *in*, a 86 ispitanika prijedlog *to*. Prijedložne dopune *depend on, invite to i shout at*, po svemu sudeći, češće su uvježbavane.

ZAKLJUČAK

Imamo li na umu činjenicu da su svi ispitanici učili engleski kao strani jezik najmanje sedam godina, ova nas analiza pogrešaka neosporno upućuje na zaključak da su prijedlozi jedna od najvećih teškoća u učenju engleskoga. Tome su, zacijelo, svjedoci i nastavnici engleskoga u osnovnom, srednjem i visokom školstvu diljem Hrvatske. Slučajevi pogrešnog odabira engleskih prijedloga zamjećuju se kako u usmenoj komunikaciji učenika, tako i u testovima i ostalim pismenim oblicima učeničkog rada, poput slobodnih sastava ili prijevoda s hrvatskoga na engleski jezik. Osim u obrazovnim procesima, pogreške u prijedložnim dopunama imenica, pridjeva i glagola prisutne su, npr., i u prijevodima stručnih tekstova s hrvatskoga na engleski jezik iz pera izvornih govornika hrvatskoga.⁴

Objektivna teškoća u svladavanju te jezične materije jest činjenica što je upotrebu pojedinih engleskih prijedloga u mnogim jezičnim situacijama nemoguće predvidjeti gramatičkim pravilima. Odabir prijedloga često je ograničen ne samo sintaksom već i semantikom njihova

⁴ Autori su često bili u prigodi da uoče takve pogreške, ispravljajući stručne prijevode s hrvatskoga na engleski jezik.

neposrednog okruženja (Cienki, 1989), pa u semantičkom smislu ovise ili o riječima koje im prethode (npr. Frank *reminds me of my cousin*, Frank me *podsjeća na mog bratića*) ili o riječima koje slijede iza njih (npr. *Mary is on the committee*, Marija je u *odboru*). Kao što pokazuju i navedena dva primjera, semantika hrvatskih i engleskih prijedloga često se razlikuje, a to onda može navesti izvornoga govornika hrvatskoga na pogrešan odabir engleskog prijedloga.

Dojam je autora da se engleskim prijedlozima i njihovu odabiru ne pridaje dovoljno pažnje u nastavnim programima engleskog jezika u našim školama. U udžbenicima engleskoga koji se rabe u nas mnogo se više prostora posvećuje, primjerice, fraznim glagolima i njihovu uvježbavanju negoli prijedložnim dopunama glagola o kojima je riječ u ovom radu. Prijedložne dopune imenica i pridjeva, čini se, još su manje predmetom učenja i uvježbavanja.

Svjedoci smo i stajališta nekih nastavnika kako pogrešna upotreba engleskih prijedloga nije veliko zlo, jer najčešće neće biti preprekom pravilnu razumijevanju učenikova iskaza u procesu komunikacije.⁵ Želimo li, međutim, da izvorni govornici hrvatskoga što bolje ovladaju engleskim, tada je nužno posvetiti veću pozornost uvježbavanju prijedložnih konstrukcija, posebice onih u kojima engleski prijedlog nije u semantičkom smislu ekvivalent hrvatskoga. U tom su pogledu svakako vrijedne pozornosti i prijedložne dopune imenica, pridjeva i glagola. Takve konstrukcije, slikovito rečeno, širom otvaraju vrata pojavi interferencije hrvatskoga, koja je neosporno ključni čimbenik u generiranju pogrešaka u upotrebi engleskih prijedloga.

LITERATURA

- Barić, E., Lončarić, M., Malić, D., Pavešić, S., Peti, M., Zečević, V. i Znika, M. (1979). *Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb.
- Bauer, I. (1986). Neke sintaktičke osobitosti u američkom novinskom tisku na hrvatskom jeziku. Interferencija na planu rekcije. *Filologija XIV*, 41–52.
- Cienki, A. J. (1989). *Spatial Cognition and the Semantics of Prepositions in English, Polish and Russian*. München.
- Filipović, R. (1971). *Kontakti jezika u teoriji i praksi*. Zagreb.
- Filipović, R. (1986). *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb.
- Juhász, J. (1970). *Probleme der Interferenz*. Budapest.
- Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G. i Svartvik, J. (1985). *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London and New York.
- Samardžija, M. (1986). Dopune u suvremenom hrvatskom književnom jeziku. *Radovi Zavoda za slavensku filologiju XXI*, 1–32.
- Simeon, R. (1969). *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva*. Dio I. i II. Zagreb.
- Škiljan, D. (1980). *Pogled u lingvistiku*. Zagreb.
- Weinreich, U. (1970). *Languages in Contact: Findings and Problems*. The Hague.

IZVORI ENGESKIH REČENICA U TESTU

- Benson, M., Benson, E. i Ilson, R. (1986). *The BBI Combinatory Dictionary of English: A Guide to Word Combinations*. Amsterdam/Philadelphia.
- Gove, P. B. (ur.) (1966). *Webster's Third New International Dictionary of the English Language Unabridged*. Springfield.

⁵ Sličnu sudbinu dijele i neke druge engleske tzv. *small words*, npr. određeni i neodređeni član, odnosno zamjenice i sl.

Murphy, R. (1990). *English Grammar In Use*. Cambridge.

Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G. i Svartvik, J. (1985). *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London and New York.

NOUN, ADJECTIVE AND VERB COMPLEMENTATION BY PREPOSITIONAL PHRASE IN ENGLISH AND CROATIAN: AN INVESTIGATION OF INTERFERENCE FROM CROATIAN

Summary

Linguistic interference from Croatian in the use of English prepositions was anticipated and investigated on the basis of a contrastive approach to the use of prepositional phrases for noun, adjective and verb complementation in English and Croatian. For that purpose, 106 participants in Advanced English Courses were tested in one of Zagreb's foreign language schools in 1999. The results of the testing show that interference from Croatian is a major factor in generating errors in the choice of English prepositions. A relatively high percentage of errors leads to the conclusion that more attention should be devoted to the use of prepositional phrases to complement nouns, adjectives and verbs in English classes, particularly in view of those phrases where English prepositions are not the usual semantic equivalents of Croatian prepositions.

Key words: linguistic interference, English, Croatian, contrastive approach, prepositional phrases

